

Representantforslag 173 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, André Oktay Dahl, Linda C. Hofstad Helleland, Arve Kambe og Ingjerd Schou

Dokument 8:173 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, André Oktay Dahl, Linda C. Hofstad Helleland, Arve Kambe og Ingjerd Schou om bekjempelse av 1 % MC-klubber

Til Stortinget

Bakgrunn

Bekymringsfull utvikling

Forslagsstillerne ser med bekymring på fremveksten av 1 % MC-klubber. De største 1%-klubbene er Hells Angels, Bandidos og Outlaws. 1 %-klubbene kjennetegnes ved at de setter seg selv og klubben utenfor samfunnets regler og normer. Klubbene har egne lovgivende, utøvende og dømmende organer som holder orden på medlemmene, organisasjonen, økonomien og aktivitetene.

Politiet bruker begrepet «kriminelle MC-gjen-ger» om de største 1%-klubbene, og Kripos betrakter dem som blant de best organiserte og mest voksende kriminelle nettverkene i Norge. Omfattende kriminell aktivitet, som inkluderer narkotikakriminalitet, grov vold, våpenlovbrudd, ran og trusler er noe av det et stort antall av medlemmene er dømt for. Ifølge Kripos driver Hells Angels nå en målrettet rekrutteringskampanje mot MC-klubber over hele landet, også overfor klubber som ikke har noen kriminell tilhørighet. Resultatet av dette er at en rekke MC-klubber kan bli en del av miljøet rundt Hells Angels, selv om de ikke formelt er opptatt som fullverdige medlemmer. Dette omtales av Hells Angels som «Norgesmodellen». Også de andre 1%-klubbene har iverksatt tiltak for å knytte til seg andre klubber og miljøer, ved blant annet å etablere såkalte «Support X-Team» og «Black & White Crew».

Organiserte kriminelle miljøer går også stadig lenger når det gjelder bruk av vold, trusler, avansert teknologi og ulike former for press mot sine konkurrenter og motstandere. En utvikling i retning av at eksempelvis politietterforskere, vitner, journalister og advokater blir presset eller truet av organiserte kriminelle miljøer, er en svært alvorlig utvikling, og på mange måter et angrep på fundamentale samfunnsstrukturer som ikke kan aksepteres innenfor rammen av rettsstatlige og demokratiske prinsipper. Organisert kriminalitet er derfor samfunnstruende virksomhet. Forslagsstillerne ønsker fortgang i det arbeidet regjeringen har varslet om bedre lovregulert vern av informanter og vitner.

I Norges naboland har man i lengre tid sett at 1 %-miljøet har vokst, men også at det har vokst frem en brutalisering og rivalisering i miljøet som er alarmende. I denne sammenheng er det verdt å merke seg at utviklingen i Norge på dette området har hatt en tendens til å følge utviklingen i Sverige og Danmark: Med andre ord at problemene først kommer til overflaten og avdekkes i Sverige og Danmark, før de på et senere tidspunkt gjør seg gjeldende i Norge. MC-krigen på 1990-tallet og den økende rekrutteringen til 1 %-miljøet i Norge i dag er eksempler på dette. Noen av forklaringene på dette er naturligvis at miljøene er tuftet på samme «ideologi», ofte opptrer i fellesskap og pleier kontakten over landegrensene som følge av at avstanden mellom miljøene er kort.

Forslagsstillerne mener derfor det er svært viktig med bredt anlagte tiltak for å hindre etablering av en velorganisert infrastruktur for kriminalitet, ikke minst for å unngå at kriminalitetsutviklingen blir den samme i Norge som i Danmark.

Bred tilnærming til bekjempelse av 1 %-klubber

Politidirektoratet la i november 2010 frem rapporten «Politiets bekjempelse av kriminelle MC-

gjenger i perioden 2011 til 2015», som er en videreføring av Politidirektoratets handlingsplan om bekjempelse av kriminelle MC-miljøer 2003–2008. Rapporten viste at 1 %-klubbene har fått et solid fotfeste internasjonalt, og politiet og samfunnet står overfor store utfordringer når det gjelder å bekjempe 1 %-klubbens kriminelle aktivitet.

Når samfunnet står overfor samfunnsskadelig virksomhet, er det av stor betydning at politiet bruker mange arenaer for å motarbeide dette. Kripes har en naturlig rolle som nasjonalt koordinerende organ, med særlig spisskompetanse om organisert kriminalitet. Men Kripes står ikke alene i dette arbeidet. Etter forslagsstillernes oppfatning må samtlige politidistrikt ha klare planer for hvordan 1 %-klubbene skal bekjempes. Dette må gjelde uavhengig av den aktuelle trusselvurderingen, det kan ikke forutses med sikkerhet hvor nye klubber og nettverk blir forsøkt etablert. Samarbeid mellom politi og kommuner, gjennom politiråd og SLT-arbeid, vil øke forståelsen lokalt for hvilke problemer det vil medføre at dette miljøet etablerer seg i kommunen.

For å hindre rekruttering til 1 %-miljøet mener forslagsstillerne at offentlige myndigheter må anvende et omfattende virkemiddelapparat. Kommunene står sentralt i dette arbeidet. Mange kommunestyre har erklært at 1 %-klubbene er uønsket i deres kommuner. Forslagsstillerne anser dette som et viktig bidrag for å synliggjøre at hele kommunen står samlet i denne kampen. Andre virkemidler som brukes, er reguleringsbestemmelser hjemlet i plan- og bygningsloven, begrensninger i muligheten til alkoholløyve etter alkoholloven og kommunale politivedtekter. Forslagsstillerne imøteser initiativ fra regjeringen om ytterligere virkemidler for kommunene.

Forslagsstillerne vil også understreke at kommuner, i samarbeid med politiet, har både ansvar og mulighet til å forebygge tilvekst av medlemmer eller sympatisører til 1 %-klubbene. Ved en kombinasjon av bredt og målrettet forebyggende arbeid, gjennom folkemøter og opplysningsarbeid, kan det forhindre at det etableres en naivitet hos befolkningen om hva disse klubbene representerer. Forslagsstillerne er av den oppfatning at arbeidet mot 1 %-nettverk er et vedvarende og langsiktig arbeid.

Forslagsstillerne vil berømme Kommunenes Sentralforbund (KS) for innsatsen i kampen mot 1 %-klubbene. Ved kunnskapsinnhenting og informasjonsspredning til samtlige kommuner bidrar KS til at dette er et aktuelt politisk tema, også i kommuner som ennå ikke har konkrete problemer knyttet til 1 %-klubber. Forslagsstillerne anser det som svært viktig at KS fortsetter dette målrettede arbeidet.

Forslagsstillerne viser til at Høyre i lang tid har tatt en rekke initiativ i kampen mot den organiserte kriminaliteten. I representantforslaget om en strategi for å bekjempe organisert kriminalitet, Dokument

8:137 S (2009–2010), ble det vist hvordan den organiserte kriminaliteten kan bekjempes raskere og mer målrettet. Flere av forslagene fra Høyre ble fulgt opp i regjeringens stortingsmelding om organisert kriminalitet «Kampen mot organisert kriminalitet», Meld. St. 7 (2010–2011), jf. Innst. 300 S (2010–2011). Forslagsstillerne finner det positivt at regjeringen ser verdien av tverrpolitisk enighet i kampen mot den organiserte kriminaliteten. Etter forslagsstillernes mening inneholder stortingsmeldingen gode og viktige strategier for å bekjempe den organiserte kriminaliteten. Ved behandlingen av stortingsmeldingen stod justiskomiteen samlet om merknadene knyttet til behovet for innsats mot MC-kriminalitet. Fra merknadene hitsettes:

«Komiteen mener videre det er bekymringsfullt at ca. 2/3 av medlemsmassen i disse klubbene er straffedømte, og at politiet har registrert en vedvarende aktiv rekruttering til de kriminelle MC-gjengene i Norge og internasjonalt. Komiteen kjenner til at medlemmer i kriminelle MC-gjenger i Norge knyttes til innførsel og omsetning av narkotika og torpedo-virksomhet, og at vold og trusler benyttes som avstraffelsesmetode både utad mot rivaliserende klubber og innad i klubbene. Komiteen ser med alvor på at politiet er av den oppfatning at medlemmene i langt større grad enn tidligere kamuflerer den kriminelle virksomheten som bedrives, og at man som et resultat av dette ser at miljøer som tidligere ikke i stor grad hadde kontakt med de kriminelle MC-miljøene, nå står for mye av den 'primære' kriminaliteten, som torpedooppdrag og salg og anskaffelse av narkotika, selv om planleggingen av de kriminelle handlingene fremdeles foretas av de enkelte medlemmer.»

Forslagsstillerne understreker at det fortsatt er behov for bred politisk tilslutning til kampen mot 1 %-klubbene for at effekten skal bli størst mulig.

Forsterket operativ kapasitet til Kripes

Kripes er den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet. Dette medfører at Kripes har et overordnet ansvar for bekjempelsen av blant annet 1 %-klubbene. Forslagsstillerne mener det er viktig at Kripes får større muligheter enn i dag til å ivareta dette viktige ansvaret. Forslagsstillerne ser det som ønskelig at Kripes forsterker sin operative kapasitet, blant annet ved at de får egne spaningsressurser.

Tiltak for å redusere våpentilgangen

13 skytevåpen ble beslaglagt av politiet hos Hells Angels i Oslo vinteren 2011. Dette er dessverre kun ett av svært mange eksempler på at 1 %-klubber er knyttet til besittelse av våpen. Kriminelles tilgang på skytevåpen er en vesentlig risikofaktor for samfunnet. Ved å begrense tilgangen på våpen reduseres sannsynligheten for kriminalitet, og sikkerheten i samfunnet øker. Enhver som ønsker å eie eller erver-

ve våpen må derfor godtgjøre at han eller hun har et legitimt formål med det, å eie våpen er ikke en rettighet. I våpenloven § 7 tredje ledd er det tatt inn vilkår som må oppfylles før erverv av skytevåpen kan godkjennes av politimesteren, jf. første ledd. Herunder skal «personer ... som ikke av *særlige grunner* kan ansees uskikket til det» ikke tillates å erverve skytevåpen. Begrepet defineres i norsk lovkommentar, note 48 til våpenloven, som «*Begrepet 'av særlige grunner kan anses som uskikket' dekker bl.a. forhold som sinnssykdom/mental ubalanse, skjodesløshet, manglende vurderingsevne og lignende*». Etter forslagsstillernes oppfatning gir ikke denne omtalen tilstrekkelig veiledning for de vurderingsmomenter som bør ligge til grunn for vurderingen av om en person vil være egnet til å kjøpe eller inneha skytevåpen. Ei heller våpenforskriften eller tilhørende rundskriv gir gode nok svar på om fullverdig medlemskap i en 1 %-klubb er gyldig grunnlag for avslag på søknad om erverv av skytevåpen eller våpenkort. Den naturlige språklige forståelsen av ordlyden tilsier at anvendelsen av dette grunnlaget for avslag må være snever. Etter forslagsstillernes mening bør det, av hensyn til samfunnets sikkerhet, være mulig å avslå søknad med medlemskap i en 1 %-klubb som begrunnelse. Forslagsstillerne imøteser en klargjøring fra regjeringen på at dette vil være tilstrekkelig for avslag.

Forslagsstillerne anerkjenner organisasjonsfriheten som en sentral demokratisk verdi i ethvert retts-samfunn. Gjennom menneskerettighetsloven § 3 er flere konvensjoner gitt trinnhøyde over norsk lov, inkludert Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen. Etter EMK artikkel 11 har enhver innbygger i konvensjonsstatene organisasjonsfrihet. Denne retten blir ikke på noen måte innskrenket av forslaget om at fullverdig medlemskap i en 1 %-klubb skal være gyldig som begrunnelse for avslag på søknad om tillatelse til erverv eller oppbevaring av skytevåpen. Medlemskap i en 1 %-klubb er et verdivalg. Veien fram til å bli fullverdig medlem er lang, og ifølge politiet kan mye kriminalitet knyttes til en slik medlemsprosess. I tillegg innebærer, som tidligere nevnt, 1 %-filosofien at man setter seg og klubben foran og over demokratiets og rettsstatens spilleregler. Forslagsstillerne mener det er viktig at man fra samfunnets side synliggjør at et slikt verdivalg får konsekvenser.

Økt kontroll med plomberte våpen

Forslagsstillerne viser til at politiet kan vise til en rekke eksempler på at våpen som er beslaglagt hos kriminelle, er omgjort fra plomberte til operativ

stand. En analyse Politidirektoratet gjorde på vegne av Justisdepartementet i februar 2009, om det illegale våpenmarkedet i Norge, viste at omfanget av lovlig innførte plomberte våpen i Norge potensielt er svært høyt. Fra analysen hitsettes:

«Politiet har avdekket at det innføres og omsettes plomberte våpen som ulovlig omgjøres til funksjonsdyktig stand. Slike våpen er beslaglagt i organiserte kriminelle miljøer, eksempelvis flere maskinpistoler i gjengmiljøet i Oslo. Etterforskning har vist at det et spesifikt selskap som har importert og videresolgt disse 'plomberte' danske Madsen maskinpistolene. Slike våpen har vist seg å være meget ettertraktet i det kriminelle miljøet. En av årsakene er at så lenge de er definert som plomberte, omfattes de ikke av loven. Dette innebærer at det ikke foreligger krav til godkjenning, verken for import eller salg og ingen krav til registrering. Ved to saker hvor ovennevnte selskap innførte nærmere 2 000 plomberte automatvåpen ble straffesakene henlagt, med henvisning til at lover, forskrifter og allmenn praksis er så uklar at selger (herunder også importør) ikke kan klandres alene.»

Dette er en rettstilstand forslagsstillerne ikke kan godta.

Forslagsstillerne viser til at det i dag ikke er registrerings- eller godkjenningsplikt for plomberte våpen. Privatpersoner og selskaper kan fritt innføre slike uten at det blir ført noen form for oversikt over hvem som importerer eller antallet som importeres.

Analysen fra Politidirektoratet viser at det er forholdsvis enkelt for personer i det kriminelle miljøet å skaffe seg illegale skytevåpen i Norge, og at det er god grunn til å anta at en rekke av de ulovlige våpnene som er i sirkulasjon, er importert til landet i plombert tilstand. Videre fremkommer at det ofte er kriminelle som innfører ulovlige våpen som ikke er plombert. Dette vil i mange tilfeller være samme type våpen som innføres i plombert tilstand, noe som vanskeliggjør politiets kontroll med våpnene. Behovet for effektiv våpenkontroll tilsier derfor at det føres register over alle våpen som innføres. Våpen som er importert med plombering, omsettes ulovlig etter at plomberingen er fjernet. Politiets kontroll med disse våpnene er ikke tilfredsstillende, da de ikke er registrert ved innførsel til landet. Disse våpnene utgjør følgelig en stor trussel i samfunnet hvis kriminelle eller mentalt ustabile personer får besittelse av dem. Forslagsstillerne ser svært alvorlig på denne utviklingen. Det er få, om noen, gode grunner til at import av plomberte våpen ikke skal underlegges offentlige kontrollordninger. Skadepotensialet ved slike våpen er svært omfattende, og bør derfor reguleres strengt.

Forslag

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

forslag:

I

Med utgangspunkt i stortingsmelding «Kampen mot organisert kriminalitet», Meld. St. 7 (2010–2011), ber Stortinget regjeringen bidra til at det utarbeides et bredt virkemiddelapparat for kommuner i arbeidet med å bekjempe 1 %-klubbene.

II

Stortinget ber regjeringen vurdere å forsterke den operative kapasiteten til Kripas, for eksempel ved at de får egen spaningsavdeling.

III

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2011 fremme egnede lovendringsforslag som bedre ivaretar vitners og informanternes sikkerhet.

IV

Stortinget ber regjeringen innføre et forbud mot at fullverdige medlemmer av 1 %-klubber kan være innehavere av våpenkort.

V

Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget med forslag til strengere regulering av import og overdragelse av plomberte våpen.

VI

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om felles registrering av alle skytevåpen som importeres til Norge, inkludert plomberte våpen.

17. juni 2011